

GEBOREN EN GETOGEN TUSSEN 18 HUIZEN EN EEN KERK

Mijn heel jonge ouders met Jan en mij.

Op 13 november 1935 werden mijn ouders Cees de Boer en Gré Laan verblijd met de geboorte van een dochter; zij hadden al een zoon en dus nu een stelletje op de kast.

Mijn vader, de 'legendarische' bakker Cees de Boer, moest die dag nog venten. Later werd mij verteld dat hij bij alle klanten vol trots vertelde dat er een dochter geboren was. In 1943 werd ons gezin verblijd met de geboorte van nog een dochter, Ans.

Ons huis en eromheen

Mijn herinneringen aan dat grote huis, de bakkerij en een grote fruittuin erbij zijn die van een heerlijke kindertijd. We hadden geitjes en kippen en natuurlijk twee poezen. Die moesten toen nog doen waar poezen voor bedoeld zijn: muizen vangen op de bakkerijzolder.

Op dat padje naar de kerk had je een slootje met een schuine wal. In de wal wemelde het van bloemen, vlinders, kevertjes en sprinkhanen.

Truus de Boer bij de geitjes.

Op mooie zomerdagen was het voor ons kinderen een eldorado. We stopten pauwblauwtjes, koolwitjes, sprinkhanen, van alles in een potje.

Zo vingden we ook slakken met een huisje, die veelvuldig in de grote ligusterheg om onze tuin te vinden waren. We legde de slakken op de stoep en riepen dan, "Slak kom uit je huisje." Vooral als de zon fel scheen, wat in mijn kindertijd veelvuldig gebeurde, wilden de slakken wel uit hun huisje komen.

Spelen op de buurt

We speelden allemaal op de weg. Hoepelen met ijzeren hoepels gemaakt door Komen, de smid, een latje, een spijker erin slaan en hoepelen

Mijn moeder, ikzelf met de poppenwagen gemaakt door Piet Vriend.

maar. Ook springtouwten was een feest, vooral als de grote jongens en meiden ook meededen op zondagmiddag b.v. Knikkeren deden we gewoon in een kuiltje. Ik was er niet zo goed in, want ik was vaak blut.

Maar we hadden niet voor niets een fruittuin, er waren appels zat om te laten aanpikken en dan kon je weer

knikkeren. Ik had ook een mooie houten poppenwagen, gemaakt door Piet Vriend, en een mooie rode step op luchtbanden, met schuine letters stond er Truusje op. Er waren niet zoveel kinderen die dat hadden. Maar ja, mijn vader werd later ook President

Ijsjes eten op zondag. Het jongetje op de voorgrond is Bruun Dekker (van Jan Dekker, de vrachtrijder). Naast mijn moeder staat buurvrouw Steur met haar man Niek op de achtergrond, Cor Steur aan haar rokken en het kind op de arm zal dan Gerard Steur zijn. Die grote jongen met das is Jan Appel van café De Vriendschap, het jongetje ernaast denk ik mijn broer Jan. De wat kleinere jongen met das naast buurvrouw Steur is Piet Komen van de smid. De man met de sigaret Mettes, de ijsboer, daarnaast Corrie Appel van de wed. Appel (zij zit ook in de boot op het Zwet).

van Wadway genoemd. Zondags kwam de ijscoman langs, we renden er dan heen, bang dat hij alweer weg zou rijden. Maar dat gebeurde niet zo gauw want Wadway was kinderrijk en hij had veel klanten. Jaap Berkhout van café De Stoomboot was mijn vriendje. We speelden in de grote zaal op het toneel en aan de overkant was nog de oude doorrijstal. Daar lag van alles, want als doorrijstal werd hij al lang niet meer gebruikt. Evenals kleuters nu doen gingen Jaap en ik met elkaar trouwen, Jaap zou een huis voor mij bouwen op het land van Jan van Berkel. Jaap is later naar Canada geëmigreerd, al 50 jaar getrouwd met mijn vriendin Nella Schertzing. Als project ontwikkelaar heeft hij daar van alles laten bouwen, maar het huis op het land van Jan van Berkel is er nooit gekomen.

Wadwayers

Mijn broer Jan en ik werden regelmatig naar kapper Willem Groen gestuurd om geknipt te worden.

Willem had ook een fruittuin en dat knippen deed hij er maar zo een beetje bij. Dat was te merken aan het kapsel en het trekken aan je haar met die botte tondeuse. Spannend was wel dat er een koperen schaal in de kamer stond op een standaard. Je deed daar het dubbeltje in dat je op de wandeling naar de kapper toe zorgvuldig in je hand bewaarde, want oh wee als je het verloor: een dubbeltje was veel geld in die tijd. Dan was er ook Arie Mes. Hij had een heel oude hond. Daar ging hij mee naar het Wadwaijer kerkje want hij had de verantwoording voor de toren. Wij noemden die hond slingerkont, omdat hij zo slingerde met zijn achterwerk. Soms mocht je een stukje meerijden op slingerkont.

Op de bakfiets voor ons huis. V.l.n.r.: Jans Rentenier (nicht van mijn moeder), Truus de Boer op de bakfiets, mijn moeder Gré, broer Jan de Boer op de bakfiets, vader Cees en Wolffhagen, de man van Jans Rentenier.

Bij Komen de smid werden paarden beslagen. Met de blaasbalg werd het vuur aangewakkerd zodat het rood opgloeide. Als kind stond je daar met verbazing naar te kijken. De paarden werden in een soort kooi

gezet en dan beslagen. Als ze klaar waren werden ze vastgezet aan ijzeren stangen voor het huis van Kobus Pijp. Als er geen paarden stonden was het ons domein, koppeltje duiken, rekstok achterover-voorover en als toppunt een vogelnestje maken, maar dan was je al erg goed.

Spelen op de hooizolder bij Jan Koomen. Die had een boerderij. Je zwierde aan een stevig touw van de ene naar de andere kant. In de grote vakantie, dat was altijd de maand augustus, was het hooitijd. Wij kinderen reden dan mee op de platte hooiwagen. Het land was in Spanbroek, dus kon je een lekker stuk meerijden. Op het hooiland deden we tikkertje om het hooi dat op ruiters stond. Als de wagen volgeladen was met het geogste hooi mocht je erbovenop zitten en dat was heel hoog en spannender dan de achtbanen van nu.

Gevulde koeken

In Wadway waren nog elektriciteitspalen. Van tijd tot tijd moesten deze onderhouden worden. Dan kwamen er mannen in blauwe overalls met grote grijpers aan hun voeten. Ze klommen in de palen om hun werk te doen, wij vroegen ze honderd uit. Ik was nogal gecharmeerd van een blonde reus. Ik zei dat mijn vader bakker was en lekkere gevulde koeken maakte. Hij zei: "Die wil ik dan wel eens proeven." Dus troonde ik hem mee naar mijn vader in de bakkerij en stelde hem als mijn vriend voor. Mijn vader vond me met mijn vijf jaar nog wat te jong voor zo een grote vriend, maar hij kreeg een gevulde koek en zijn collega's natuurlijk ook.

In die bakkerij heb ik ook eens met veel kinderen uit Wadway alle net gebakken korst voor de tompoezen opgegeten. Mijn vader had gezegd dat ik de restkantjes mocht opeten. Blijkbaar had ik het niet goed begrepen en de hele buurt uitgenodigd om alles op te eten. Een strop voor mijn vader, want tompoezendeeg maken duurt heel lang en nu kon hij de klant niet op tijd bedienen.

Vakantietijd

In de zomervakantie bleven alle kinderen thuis. Wel gingen we met zijn allen picknicken op het land van Siemen Broers aan de Zomerdijk. We mochten het melkkrosje gebruiken en dat werd vol geladen met water, limonade en materiaal om een soort tent te creëren en een toetje door een van de moeders gemaakt. We vermaakten ons de hele dag op het land en kwamen tegen melkerstijd voldaan en op tijd met het melkkrosje terug.

Op een mooie zondag leende mijn vader wel eens de schuit van Jan Koomen. Mijn broer Jan en ik mochten dan wat vriendjes en vriendinnetjes meenemen. Mijn moeder ging ook mee. Allemaal instappen bij onze stoep aan het Zwet en dan kloette mijn vader

ons over het Zwet naar de sluis bij de Nieuwe Weg. Het Zwet maakte een paar bochten om het kerkje heen en de wal kanten waren begroeid met struiken en bomen. Het werd een feestelijke middag.

Zondagmiddag met de schuit op het Zwet. In de boot Jan de Boer, Piet Komen (smid), Tiny Koomen (van boer Koomen) Truus de Boer, Moeder Gré, Corrie Appel (wed. Appel) en Jaap Berkhout.

Oorlog

Toen kwam de oorlog! Ik was 5 jaar en weet nog goed dat alle burens op straat stonden, er was een soort Zeppelin te zien in de lucht en er hing een sfeer van angstige spanning, wat zelfs ik als kleuter aanvoelde. Wij hadden toen altijd logés uit Den Haag omdat er bij ons altijd wel eten te versieren viel en daar hadden ze niet veel. Die contacten dateerden uit de eerste wereldoorlog. Nederland was toen neutraal, maar het was mobilisatie en alle jongens moesten in dienst. Mijn vader kwam zo in Den Haag terecht, waar hij vaak wacht moest lopen bij paleis Noordeinde waar koningin Wilhelmina toen zetelde.

Een van de dienstkameraden had een oom en tante in Scheveningen wonen en daar waren een aantal dochters. Na de eerste keer koffie drinken bleek het zo gezellig dat zij daar vaker kwamen.

Mijn moeder is zelfs ook nog eens in Scheveningen geweest toen zij verloofd was met mijn vader.

Die dochters trouwden later allemaal en kregen kinderen. Zo kwam het dat wij in Tweede Wereldoorlog zoveel logés uit Den Haag kregen.

Mijn vader heeft trouwens nog eens rozen gestolen uit de tuin van paleis Noordeinde. Hij wilde daar zijn meisje, mijn latere moeder dus, mee verrassen. Het kwam hem wel duur te staan, want het werd ontdekt en hij kreeg een boete van 10 gulden. Vele jaren later, toen hij werd voorgesteld aan toen nog prinses Beatrix en haar verloofde Claus bij de opening van het Theaterkerkje van Wadway, meende mijn vader dat toch nog te moeten opbiechten, waarop Claus zei: het is u vergeven.

In de oorlog hadden we altijd een huis vol mensen. Pas later heb ik begrepen dat die allemaal naar ons

doorgesluisd werden via Jan Berkhout van café De Stoomboot. Die zat in de ondergrondse en was daarom meer verdacht dan mijn vader, die alleen maar bakker was. Soms lag zelfs de kettenboet vol met jonge mannen.

Ik vond dat zielig. Waarom kregen zij geen bed? Maar ja, zoveel bedden hadden we niet. Onze vaste onderduiker Johan heeft de hele oorlog gewoon mee brood gevent. Soms zaten er onder het brood wapens verstopt, die naar het kerkje van Wadway moesten. Als dan de landwachten stopten bij de carrier voor een brood of een gevulde koek was dat best linke soep. Gelukkig waren ze niet zo erg slim.

In de hongerwinter zaten er altijd mensen op de bankjes in de winkel voor een hap eten. Mijn moeder kookte ongelooflijk grote pannen vol met eten, maar het leek wel nooit genoeg.

Ik mopperde wel eens op weer witte koolstamp, wortelstamp of bruine bonen, maar toen ik daar die kinderen van mijnleeftijd zag, door en door hongerig en koud, maakte dat diepe indruk op me.

In 1948 mocht ik in Scheveningen logeren, omdat de Hagenaars wat terug wilden doen. Bij tante Ans en Oom Loe waren twee dochters die allebei verkering hadden. Eén met een luitenant van De Irene Brigade. Ik was aardig onder de indruk van dat mooie pak. Ik sprak uiteraard West-Fries en dat vond hij toch wel zo een gek taaltje hij snapte er niets van. Toen ik een keer in mijn eentje was gaan wandelen, waren ze allemaal in rep en roer omdat ze dachten dat ik verdwaald was. Toen ik na een poosje doodgeemoedereerd binnen stapte, werd vooral Rudie vreselijk kwaad. "Waar heb jij gezeten?" Ik keek hem eens aan ondanks zijn mooie pak en zei: "Maak je niet druk man, je kenne hier geniesen verdwale, het benne allegaar vierkantjes" Om die logica moest hij toch wel erg lachen. Later zag ik Rudy Hemnes regelmatig op tv. Hij is vele malen onderscheiden voor zijn verdiensten bij de Irene Brigade.

Noodlot

In 1946 sloeg het noodlot toe: mijn moeder stierf plotseling op 42-jarige leeftijd. Toen werd alles anders. Toen broer Jan in dienst moest, was het mijn beurt om in de bakkerij te werken en te venten. Ieder dag 12 kilometer op de carrier over het War, de Zomerdijk, Kerkweg, Wognummer buurt en terug over het Westeinde naar Wadway. Bij thuiskomst in de oogsttijd de tuin in bessen plukken en fruit plukken. Dat fruit plukken was nog een hele klus. Nu hebben ze allemaal mooie laagstammers, maar bij ons waren het nog hoogstammers met grillige takken die een eind uitstaken. Je moest met de ladder de boom in en halsbrekende toeren uithalen om het fruit te plukken.

We hadden ook nog braakliggende stukjes. Daar

Truus op de bakfiets opzij van het huis, waar de blauwe regen prachtig bloeide.

mocht ik nog eens violen opzetten. Op de schuine wal bij het Zwet. Dat stond wel heel mooi, maar het ging natuurlijk om het zaad. Voor het kerkje had ik ook nog een stuk. In het goede jaar 1956 bracht dat 57 gulden op, een heel kapitaal in die tijd en ik mocht het nog houden ook.

Te dansen in 'De Stoomboot'

Maar er was natuurlijk ook nog ontspanning, zoals de dansavonden in De Stoomboot. En natuurlijk Wadwayer kermis met het eerste deuntje op dinsdag. Op die dansavonden stonden de jongens bij de tap. De meisjes zaten op bankjes langs de kant en dansten in het begin met elkaar. Als de jongens de kat uit de boom gekeken hadden en een paar pilsjes op hadden vroegen ze een meisje om te dansen. Als je een aantal keren met dezelfde jongen gedanst had, ging je op het toneel zitten en kreeg je een drankje. Ik dronk meestal bessen zoals de meeste meisjes. Maar ja ze kenden mij allemaal als Truus van de bakker en ik moest dan soms meerdere bessen drinken. Om niet dronken te worden en ook geen klanten te verliezen, had ik met Klaas Vlaar afgesproken: "Als ik een teken geef, schenk je geen bessen, maar gazeuse in het glaasje." Zo kon ik op een avond aardig wat verwerken en gingen er geen klanten verloren. De band was altijd De Favorieten o.l.v. Jaap Koik. In de tijd dat Johnny Jordaan uitermate populair was en een hit had met 'Geef mij maar Amsterdam' hadden wij daar een eigen tekst op. 'Geef mij maar ons Wadway, dat is mooier dan Spanbroek. Geef mij maar ons Wadway in Wognum's verste hoek Want in Wadway ben je rijk en gelukkig te gelijk. Geef mij maar ons Wadway.'

In 1960 heb ik Wadway verlaten om een verpleegstersopleiding te gaan volgen.

Daarna heb ik op meerdere plaatsen gewoond, ben getrouwd en heb kinderen gekregen, maar dat plaatsje tussen 18 huizen en kerk waar ik geboren en getogen ben blijft een dierbare herinnering.

Foto's: Truus van Daalen-de Boer.